

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı 5255
Tarih 16.08.2017

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hasankeyf'te bugüne değim oluşan zararların tespiti ve gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen kültürel ve tarihi mirasın korunması, kentin sular altında kalmasının engellenmesi ve kayalıkların yıkımı neticesinde oluşan zararın giderilmesi için alınacak önlemlerin tespiti amacıyla Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 104 üncü ve 105 inci maddeleri gereği, Meclis araştırması açılmasını arz ederim.
16.07.2017

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Adana Milletvekili

GEREKÇE

Anadolu coğrafyası ve Mezopotamya'nın insanlık tarihine dair önemli tanıklığı ve bu tanıklığın izleri olan tarihi kalıntıların önemi kelimelerle ifade edilemeyecek denli büyüktür. Kuşkusuz Hasankeyf, Mezopotamya'da insanlığın yerleşik hayata geçişinin en belirgin örneğini teşkil etmektedir. İnsanlığın ve Türkiye halklarının ortak geçmişine tanıklık eden bu coğrafyada Hasankeyf bir bütünlük arz eden yapısı nedeniyle 1978 yılında birinci derecede sit alanı ilan edilmiş ve koruma altına alınmıştır.

Ancak öte yandan tam da bu bölgede yapılan Ilısu Barajı ile 6000 hektarlık alanın sular altında kalması söz konusudur. Bölgede tarımsal gelişme sağlanması adına yürütülen bu baraj projesi ile 12 bin yıllık geçmişin de sular altında kalması gündemde olup 6000 hektarlık tarımsal alan uğruna 12 bin yıllık geçmişin silinmesi mevzubahistir. Oysa binlerce yıldır çeşitli halklara ev sahipliği yapan bu alanda birçok ortak hatıra biriktirmiş olan insanlığın medeniyet yolunda ilerlediği süreçilmek ilmek örülmüştür. Batman-Gercüş- Midyat karayolu üzerindeki köprü, kale, Dicle nehrine bakan Saray, Ulu Camii, kentin ortasındaki Sultan Süleyman Camii ve kentin ortasında bulunun Koç Camii, Dicle nehrinin sol kıyısında açıkta yer alan Zeynelbey türbesi, İmam Abdullah Türbesi, kiliseler, mağaralar ve çeşitli tarihi yapılar ile bu bölge geçmişin izlerini taşımaktadır.

Diğer yandan tarımsal üretime açılarak elde edilecek gelirin Hasankeyf feda edilmeksizin elde edilmesi de mümkündür. Yani elde edilecek tarımsal fayda ile koskoca kültürel mirasın aynı kefedede değerlendirilmesi dahi söz konusu olamaz. Fakat buna rağmen proje hayata geçirilmiş ve Zeynel Bey Türbesi gibi belli bazı taşınmaz kültür varlıklarının raylı sistemlerle taşınma işlemleri yapılmıştır. İfade etmek gerekir ki 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasasının 20. maddesince "taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının korunması esastır." Yine Türkiye 1999 yılında AB'ye uyum sürecinde 1992 Valetta/Malta Arkeolojik Mirasın Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesini onaylamıştır. Bu konvansiyona göre arkeolojik veriler yenilenemez kaynaklardan olup bunların her şartta korunmaları esastır.

Ancak ne yazık ki Hasankeyf Antik Kenti'nde bulunan bir takım tarihi eserlerin taşınmasının ardından bölgedeki kayaların Halfeti'dekine benzer liman yapılacağı gerekçesiyle dinamitlerle yıkıldığı hususu da kamuoyu gündemindedir. Hasankeyf Yaşatma Girişimi tarafından yapılan yazılı açıklamada, "tehlike arz eden" kayalar dışındaki doğal dokunun da yıkıma uğradığı belirtilmiştir. Yine bu kayaların düşürülmesi çalışmalarında dinamit tarzı patlayıcılar kullanılmakta olup patlamalar diğer kayalarda da titreşimlere

neden olmakta, kalenin doğal yapısı bozulmaktadır. Ayrıca kayaların düşürüldüğü yerlerde kilise kalıntıları ve eski kayadan yapılmış şaraplıklar bulunmaktadır. Düşen kaya parçaları kilise kalıntılarına ve şaraplıklara geri dönüşü olmayan zararlar vermektedir. Yine Hasankeyf'in kale yapısı yumuşak olduğu, baraj gölü yükselmekle beraber su ile temas edilmesi halinde aşınmanın ve bunun da büyük ihtimalle yeni yıkımlara neden olacağı bilinmektedir. Mağaralara ve vadilere dolgu yapılması, perde betonla kalenin izole edilmesi, kayaların zorla düşürülmeye çalışılması 12 bin yıllık Hasankeyf'in doğal tarihine zarar vermektedir.

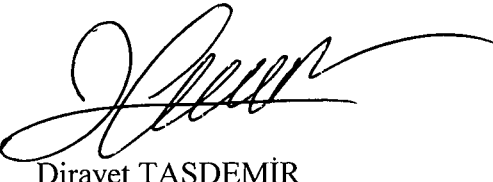
Bunca yıkım ve kıyıma maruz kalan Hasankeyf, yüzlerce yıl Romalıların, Urartuların, Asurların ve günümüze kadar birçok uygarlığın ortak katkısı ile günümüze ulaşmıştır. Bu nedenle azami ölçekte korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması aynı zamanda önemli bir vazifedir. Açıklamış olduğum üzere Hasankeyf'te gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen kültürel ve tarihi mirasın korunması, kentin sular altında kalmasının engellenmesi ve kayalıkların yıkımı neticesinde oluşan zararın giderilmesi için alınacak önlemlerin tespiti amacıyla meclis araştırması açılmasını talep etmek gerekmiştir.

Filiz KERESTECİOĞLU
HDP İstanbul Milletvekili

Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

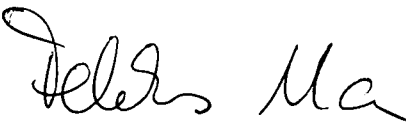
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

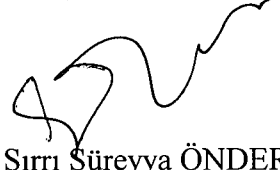
Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

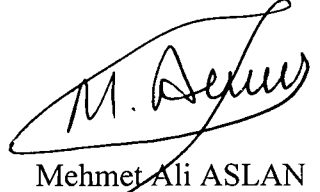
Feleknas UCA
HDP Diyarbakır Milletvekili

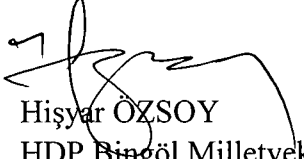
Berdan ÖZTÜRK
HDP Ağrı Milletvekili

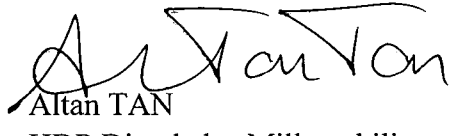
Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

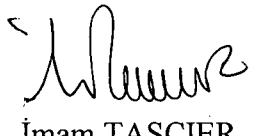
Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

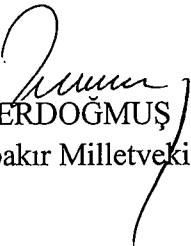
Hışyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

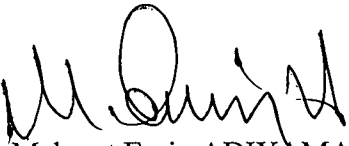
Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

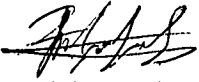
Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Celal DOĞAN
HDP İstanbul Milletvekili

Erdal ATAŞ
HDP İstanbul Milletvekili